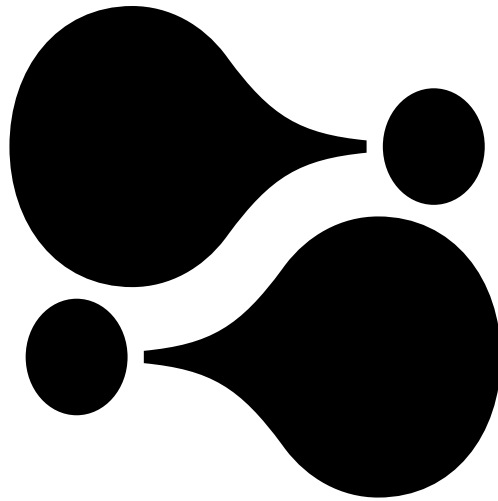

Un matí amb Cas Mudde

Propostes per treballar a l'aula

Índex

Cas Mudde	3
Introducció a Ultradreta (Saldonar, 2021) / La ultraderecha hoy (Paidós, 2021)	4
Activitat 1. Entrevista a Cas Mudde	6
Activitat 2.a. La canviant definició del “nosaltres” i l’“ells”	9
Activitat 2.b. L’ultradreta, la immigració i la “seguretat”	12
Activitat 3. Conceptes i definicions	14
Activitat 4. El gènere i les subcultures d’ultradreta	17
Bibliografia	19

Cas Mudde

Polítòleg expert en populismes i moviments d'extrema dreta. Cas Mudde és politòleg, professor de Polítiques a l'Escola d'Affers Públics Internacionals de la Universitat de Geòrgia (Estats Units) i professor del Centre d'Investigació sobre Extremisme (C-REX) de la Universitat d'Oslo. S'ha especialitzat en l'estudi dels moviments d'extrema dreta i els populismes a Europa amb l'objectiu de dilucidar com les democràcies liberals es poden protegir dels extremismes sense comprometre els seus valors. Alguns dels llibres que ha publicat són *Populist Radical Right Parties in Europe* (Cambridge University Press, 2007, guanyador del premi Stein Rokkan), *SYRIZA: The Failure of the Populist Promise* (Palgrave Macmillan, 2017) i *Populismo. Una breve introducción* (amb Cristóbal Rovira, Alianza Editorial, 2019, traduït a més de vint idiomes). A *La ultraderecha hoy* (Paidós, 2021) analitza els trets distintius del renaixement del que anomena la quarta onada de la ultradreta a fi d'esclarir un dels reptes polítics clau del nostre temps. Mudde imparteix conferències arreu del món i és consultor en afers polítics tant per a organitzacions estatals com no estatals. Va ser coeditor d'European Journal of Political Research i de la col·lecció Routledge Studies in Extremism and Democracy. Ha escrit en múltiples publicacions acadèmiques, i és columnista de l'edició nord-americana de *The Guardian* i col·laborador de VoxEurop. També té el seu propi podcast, *RADIKAAL*, en el qual parla de música, política i esports.

Cas Mudde

Introducció a *Ultradreta* (Saldonar, 2021) / *La ultraderecha hoy* (Paidós, 2021)

En només 30 anys, les societats occidentals han passat **de rebutjar els discursos i les polítiques de dreta radical a normalitzar-los**. El llibre de Cas Mudde sorgeix de la necessitat d'analitzar amb rigor l'expansió actual de la ultradreta a tots els àmbits de la societat, des dels parlaments i partits polítics fins a les xarxes socials i els mitjans de comunicació.

Mudde hi analitza **la desmarginació i normalització** d'una sèrie de moviments identitaris, autoritaris i populistes de dretes a escala global, que **reivindiquen la necessitat de protegir la nació, o la cultura “pròpia”, davant la suposada amenaça de la immigració i la diversitat** (cultural, sexual, religiosa). Al carrer, les manifestacions antiimmigració, **la violència d'ultradreta** contra antifeixistes, immigrants, refugiats i membres de la comunitat LGTBIQ+ ha experimentat **un increment notable**. Tot això és el que Mudde considera com **la quarta onada de la ultradreta** (des de la dècada dels 2000), que seguiria a una primera onada de neofeixisme de postguerra (1945-1955), el populisme de dretes imperant fins als 80 i el naixement posterior de la dreta radical (1980-2000). Aquesta quarta onada s'hauria **beneficiat electoralment i políticament de tres “crisis”**: els atemptats terroristes de l'11 de setembre de 2001 (i els posteriors), la Gran Recessió de 2008 i la “crisi dels refugiats” de 2015.

L'obra està dividida en deu capítols, a través dels quals Mudde aborda la naturalesa, l'organització, la ideologia, les causes i les conseqüències sociopolítiques, econòmiques i culturals de l'ascens d'aquesta nova onada d'ultradreta, a més d'esbossar possibles camins per a contrarestar-la. Al final de l'obra ens ofereix **un resum** de la seva anàlisi en **dotze tesis¹ sobre la quarta onada**, d'entre les quals us deixem una selecció:

¹ Mudde, Cas. *La ultraderecha hoy*. Barcelona: Paidós, 2021, pp.215-235.

- **Tesi 2: “La dreta radical populista s’ha desmarginitzat”.** La desmarginació es produeix perquè els partits de dreta radical populista i els partits “convencionals” centren la seva atenció en temes cada vegada més similars, a més de defensar postures pràcticament idèntiques. En les últimes dues dècades, les qüestions socioculturals (per exemple, la defensa de les fronteres o les lleis sobre el consentiment sexual) han passat a dominar l’agenda política.
- **Tesi 6: “L’extrema dreta és una patologia normal; la dreta radical populista és una normalitat patològica”.** Això vol dir que la dreta radical no defensa un món radicalment diferent, sinó que porta a un extrem antiprogressista certes idees i valors que ja estaven presents en el sistema tradicional (per exemple, l’exaltació de l’Estat nació, les fronteres i les polítiques de seguretat i d’ordre públic).
- **Tesi 8: “La ultradreta és un fenomen amb un clar component de gènere”.** Si bé la ultradreta es caracteritzava fins ara per un sexisme benèvol (segons el qual les dones són pures en el pla moral i dèbils en el pla físic), la quarta onada està marcada per l’augment del sexisme hostil (que cosifica i degrada les dones, a les quals tendeix a definir com enemigues obsessionades amb controlar els homes a través de la “ideologia feminista” (“ideologia de gènere”), o la seducció sexual).

Activitat 1

Entrevista a Cas Mudde

Llegeix aquest fragment de l'entrevista² feta a Cas Mudde per Carlos Barragán per *El Confidencial*.

²
Barragán,
Carlos. (2019,
27 de octubre).
"Entrevista a
Cas Mudde". *El
Confidencial*.
Disponible [aquí](#).

P: En el seu llibre assenyala que hem passat de la tercera a la quarta onada de la ultradreta. A què es refereix?

R: A gairebé tots els països occidentals, les idees de la ultradreta s'han tornat 'mainstream' al llarg d'aquestes tres dècades. Moltes coses que causaven escàndol quan jo era jove ara són considerades de sentit comú.

P: Els partits conservadors tradicionals han canviat bastant.

R: En els anys 90, els conservadors estaven centrats en temes socioeconòmics. Els valors tradicionals no tenien res a veure amb la immigració. Els preocupava l'avortament, l'eutanàsia, les drogues... Avui, els conservadors han centrat els seus esforços en temes identitaris com la immigració o la integració a la UE. Això no passa únicament en el cas dels partits conservadors, perquè els debats socioculturals han dominat la política occidental des dels atemptats de l'11 de setembre als Estats Units. Però els conservadors s'han apropat als postulats de la ultradreta com mai abans.

P: Per resumir: per a la dreta radical és millor no parlar d'economia?

R: Absolutament. La ultradreta és, sobretot, un moviment sociocultural. Sempre parla d'identitat i seguretat. Els temes econòmics són secundaris per a la seva ideologia i el seu atractiu. Si parles només d'economia, la ultradreta no té res a aportar. Però si parles d'identitat, sí que són una veu rellevant. De fet, per a molta gent preocupada per aquests temes, la ultradreta té el discurs més creïble. [...]

3

Euroescepticisme:
Insatisfacció amb el
procés d'integració
europea i amb la
Unió Europea com
a institució.
(Definició de Cas
Mudde, p.246).

P: Podria posar algun exemple de com les idees d'ultradreta s'han normalitzat aquests últims anys?

R. La immigració i l'islam són una amenaça per a la democràcia liberal, segons aquests arguments. En els anys noranta només ho deien els extremistes. Ara inclús gent com Macron diu que l'islam és un problema. Al mateix temps, l'euroescepticisme³ s'ha ampliat per a dir que Europa ha anat molt lluny i que s'ha de retornar el poder als estats nació. Aquesta era la mateixa idea que defensaven els partits radicals en els anys noranta. Un altre exemple és l'antiterrorisme. La típica posició autoritària defensada pels conservadors que si no tens res a amagar no tens res a témer de l'Estat. Ara ho pensa gairebé tothom.

P: I qui és el culpable d'aquesta normalització?

R: La dreta tradicional n'ha estat la gran culpable. Hi ha partits d'esquerres que també en són culpables i han fet campanya contra la immigració com a Holanda o, sobretot, a Dinamarca, on els socialdemòcrates han copiat els ultradretans.

P: Vostè engloba dins de la ultradreta ('far right' en anglès) a la dreta radical-populista i a l'extrema dreta ('extreme right'). Quina és la diferència entre aquestes dues? A Espanya hi ha hagut un gran debat sobre com s'havia d'identificar a Vox.

R: Per a mi, l'extrema dreta és totalment antidemocràtica i feixista. Ells no creuen que la gent hagi de triar els seus propis líders. Hi ha alguns, com Alba Daurada a Grècia o el partit d'extrema dreta a Eslovàquia, però la gran majoria dels partits creuen en les eleccions. Vox no és un partit d'extrema dreta, és un partit de dreta radical. [...]

P: Un capítol del seu llibre està destinat a parlar del gènere dins de la ultradreta. En els últims anys, molts experts han destacat que les dones són "un mur contra la ultradreta". Vostè no hi està d'acord.

R: Si només votessin les dones, la ultradreta seria molt més petita. En gairebé qualsevol partit ultradretà hi ha un biaix de gènere, aproximadament de dos homes per cada dona. Però les dones no són diferents: moltes enquestes demostren que tenen les mateixes

opinions en immigració que els homes. Tendeixen a fer menys costat als partits d'ultradreta perquè, de mitjana, les dones solen ser menys actives políticament i les que sí que participen tenen menys simpatia cap a la violència, clau en els partits ultradretans. No obstant això, és problemàtic veure a les dones com un gènere més pur. I això ho fem molt. Diem: “Hem de nomenar més dones per a combatre la corrupció”. No hi ha cap raó per a pensar que les dones siguin inherentment menys corruptes. Han estat menys corruptes perquè han tingut menys poder. És important subratllar que les dones cada vegada tenen un paper més important en la ultradreta i cada vegada hi ha líders més importants (Marine Le Pen a França, Giorgia Meloni a Itàlia, Alice Weidel a Alemanya).

—

Preguntes:

1. Què vol dir Cas Mudde quan diu que la ultradreta s'ha tornat mainstream? Qui creu que n'és responsable?
2. Quines diferències troba Mudde entre “l'extrema dreta” i la “dreta radical”?
3. Quins aspectes de la societat són considerats una amenaça per part de l'extrema dreta?
4. Pensa en el teu entorn més proper. Els teus avis t'han parlat alguna vegada de la seva vida sota el franquisme? Quin és el seu record de la dictadura? I tu i els teus companys, que no la vau viure, quina opinió en teniu? Creus que n'esteu prou informats?
5. Creus que els discursos de la ultradreta també busquen connectar amb els joves? Pensa en actituds que hagis observat en el teu dia a dia a l'institut i comenta-ho amb els companys i companyes. Per documentar-te, et proposem llegir [aquest article](#) periodístic de Laura Galaup Paula del Toro i [aquest altre](#) d'Isabel Morillo.

Activitat 2 – A

La canviant definició del “nosaltres” i l’“ells”

Llegeix aquests fragments del capítol “Ideologia” del llibre de Cas Mudde⁴ i contesta a les preguntes que trobaràs a continuació.

4
Mudde, Cas. Op.cit.,
pp.71-73.

“Todas las ideologías de ultraderecha están construidas sobre una estricta contraposición entre nosotros y ellos, pero tanto ese «nosotros» como ese «ellos» pueden variar con el paso del tiempo. Los grupos cambian aquellos «otros» a quienes consideran una amenaza, pero, en ese proceso, no solo modifican el «ellos», sino que también transforman su «nosotros». Esto ocurre no sólo entre grupos diferentes, sino incluso dentro de grupos similares.

Un buen ejemplo de estas identidades cambiantes nos lo proporciona el KKK, que sembró el terror en el Sur estadounidense a finales de la década de 1860. Fundado por antiguos soldados confederados, el Klan decía defender al sureño blanco, anglosajón y protestante (WASP) y atacaba tanto a los afroamericanos como a los yanquis instalados en el Sur (a quienes llamaban despectivamente carpetbaggers, por «cuneros» o «advenedizos») aunque mataba sobre todo a los primeros. El segundo KKK, que surgió en las primeras décadas del siglo XX, ya no fue un fenómeno exclusivamente sureño. Los yanquis dejaron de estar en su punto de mira y, de hecho, hizo bastante fortuna al norte de la línea Mason-Dixon (la que separaba históricamente a los estados norteros de los sureños que se enfrentaron en la guerra de Secesión⁵). Erigido todavía sobre el odio a los afroamericanos (y a los judíos), el nuevo Klan arremetió principalmente contra la inmigración católica llegada de Europa. La tercera versión del KKK (la todavía vigente) fue una reacción mayormente sureña contra el movimiento de los derechos civiles de los años sesenta del siglo XX y continúa siendo hondamente antisemita y racista, aunque defiende primordialmente a los «blancos cristianos» en general, y no solo a los WASP. Coinciden

5
Conflicte armat que va tenir lloc els anys 1861 i 1865, als EUA, entre els Estats del Nord, industrials i proteccionistes, i els del Sud, agraris i lliurecanvistes. El punt fonamental de discòrdia era l’esclavitud. El Nord volia abolir-la o almenys que no es propagués als nous estats de la Unió. El Sud, contràriament, volia mantenir-la i estendre-la.

así cada vez más con las formaciones neonazis, que también han reemplazado la raza «aria» de los nazis por una raza «blanca» más genérica, de la que ya no excluyen a los eslavos ni a otros blancos no germánicos.

Una transformación más reciente de esta forma identitaria de entender el “nosotros” y el “ellos” ha tenido lugar, precisamente, en la cuarta ola, en la que el islam y los musulmanes han pasado a ser los enemigos principales de la derecha radical populista..

—

Preguntes:

1. Identifica en el text la tesi central de l'autor.
2. Cas Mudde ens posa l'exemple de l'evolució de la definició del “nosaltres” i el “ells” de l'organisme racista d'ultradreta Ku Kux Klan (KKK). Completa, a partir del text, el requadre següent:

PERÍODE HISTÒRIC	“NOSALTRES”	“ELLS”

Quina conclusió pots extreure d'aquestes transformacions històriques sobre com es construeix el “nosaltres” de la ultradreta?

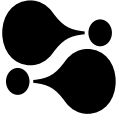
3. Diu Cas Mudde que la quarta onada d'ultradreta ha fet de l'islam i els musulmans el seu enemic principal. Qui creus que representa a Espanya aquest “enemic”?
 - a. Has escoltat la paraula “mena”? Saps què vol dir? Reflexiona amb els teus companys sobre la deshumanització que comporta l'ús d'aquesta categoria.

- b. En grup, analitza la propaganda de Vox que va ser un escàndol en el seu moment:

4. Observa [aquesta publicació](#) d'Instagram de l'usuari @monirosky, que penja vídeos humorístics i en clau de paròdia sobre temes diversos. Fixa't en el títol del vídeo i en el diàleg. Quin discurs s'està parodiant en aquesta situació? Creus que des de l'humor es pot desmuntar l'argumentari de l'extrema dreta? Coneixes altres exemples de comptes on es faci paròdia d'aquests discursos?

Activitat 2 – B

L'ultradreta, la immigració i la “seguretat”

Llegeix aquests fragment del llibre de Cas Mudde⁶ i contesta les preguntes que trobaràs a continuació.

⁶
Mudde, Cas. *La ultraderecha hoy*.
Barcelona: Paidós,
2021, pp.56-57.

—

“Las formaciones de ultraderecha están obsesionadas con la “seguridad”, pero interpretan este concepto en un sentido mucho más amplio que el de la mera seguridad física de las personas. Para ellos, la seguridad hace referencia tanto a los individuos como a los colectivos (especialmente, a la nación o a la raza) y tiene un componente cultural y económico, además de físico. Casi todos los problemas políticos que les preocupan son percibidos como una potencial “amenaza al orden natural”, generadora de inseguridad, que debe ser tratada con mano de hierro. (...) La seguridad también posee casi siempre un componente nativista, pues son los “extranjeros” quienes son vistos como la fuente fundamental de la inseguridad de los nativos.

Tomemos por ejemplo el problema de la delincuencia, uno de los temas más prominentes en la propaganda de esas formaciones. Para la ultraderecha, la delincuencia es, ante todo, un problema “foráneo”, en el sentido de que lo centra casi exclusivamente en los (supuestos) delitos cometidos por los “no nativos”. (...)

Según la ultraderecha, la delincuencia se está disparando, y crece por culpa de la inmigración y de las “ingenuas” y “débiles” medidas que impulsan los políticos convencionales. Su propaganda está repleta de alusiones selectivas e inflamatorias a noticias relacionadas con la “criminalidad inmigrante” o, formulada en términos raciales, “la delincuencia de negros contra blancos” tomadas sobre todo de los tabloides y de medios de derecha, y presentadas en su conjunto como la punta de un inmenso iceberg. Cuando se les contraponen datos que muestran que los niveles de delincuencia en realidad

están descendiendo y son relativamente bajos -como es el caso en muchas democracias occidentales-, los ultraderechistas tienden a desestimarlos tachándolos de mentiras (o de “bulos” o “fake news”, por emplear el vocabulario de Donald Trump) producidas por la “élite corrupta” y sus secuaces de “la corrección política” para tapar los fallos y fracasos de la sociedad multicultural. (...)

La ultraderecha vincula el problema de la seguridad tanto a la élite (populismo) como a las minorías (nativismo). Critican el supuesto “adoctrinamiento” al que son sometidos hoy los jóvenes por un profesorado izquierdista (en todos los niveles educativos) que corrompe sus mentes inocentes con ideas “perversas” como el “marxismo cultural”.

—

Preguntes:

1. Quina és la noció de “seguretat” de l’extrema dreta, segons Cas Mudde? Quins àmbits de la vida ocupa, a banda del físic?
2. Quins col·lectius amenacen, segons l’extrema dreta, aquesta “seguretat”?
3. Segons dades oficials, a la ciutat de Barcelona no parar de disminuir la delinqüència però una de les principals preocupacions dels barcelonins és la inseguretat. Creus que aquesta diferència entre la percepció i la realitat està condicionada pel tipus de discursos polítics que s’esmenten en aquest fragment de text?
4. Feu grups i compartiu experiències relacionades amb la migració, ja siguin pròpies, del vostre entorn proper o bé percepcions que en tingueu. Penseu en situacions i vivències que exemplifiquin el que descriu Mudde sobre l’assenyalament dels migrants com a amenaces per a la seguretat.

Activitat 3

Conceptes i definicions

3.1.

Relaciona els conceptes següents amb la seva definició⁷:

7

Definicions adaptades del glossari integrat al final del llibre de Cas Mudde.

1. EXTREMA DRETA
2. DRETA RADICAL
3. RACISME
4. POPULISME
5. ULTRADRETA
6. ÈTNIA
7. NATIVISME
8. ETNOCRÀCIA
9. SEXISME HOSTIL
10. ISLAMOFÒBIA
11. FAMILIARISME
12. DEMOCRÀCIA LIBERAL
13. FEMINACIONALISME
14. FEIXISME

- Combinació de nacionalisme i xenofòbia. Es tracta d'una ideologia que defensa que en cada Estat haurien de viure únicament membres del **col·lectiu natiu** (la nació) i que els elements **no natus** (o «estrangers»), ja siguin aquestes persones o idees, constitueixen una amenaça per a la pervivència de l'Estat nació homogeni.
- Ideologia totalitària que ofereix una **“tercera via”** més enllà del liberalisme i del socialisme, basada en el corporativisme econòmic, un Estat ètic, **un renaixement nacional, un líder omnipotent, i el poder “purificador” de la violència i la guerra com a fenomen natural de l'ésser humà.**
- **Sistema polític** que conjuga la sobirania popular i el principi de la majoria, d'una banda, amb la protecció dels drets de les minories, l'Estat de dret i la divisió de poders, per l'altre.
- La **utilització de les dones** i els seus drets **en suport del nativisme** i, en particular, de la islamofòbia.
- **Grup d'éssers humans** que posseeix, en major o menor mesura, una **herència sociocultural comuna** (una llengua, una religió, els costums).
- Designa **el conjunt** format per l'extrema dreta i la dreta radical.

- **Subgrup de la ultradreta** que **rebutja l'essència de la democràcia**, és a dir, la sobirania popular i el principi de la majoria. Tendeix a ser revolucionària.
- **Subgrup de la ultradreta** que defensa les desigualtats entre les persones, que considera naturals i positives, i per a la qual **la democràcia és acceptable** en la seva forma més essencial, **però no ho són certs elements fonamentals de la democràcia liberal** (els drets de les minories, per exemple).
- Ideologia segons la qual **la societat està separada en últim terme entre dos grups homogenis i antagònics**, el poble i l'elit (corrupta) i des de la qual es defensa que la política hauria de ser l'expressió de la *voluntat general* del poble. Està a favor de la democràcia però és contrària a la democràcia liberal.
- Un règim nominalment democràtic en el qual **el domini d'un grup ètnic** està determinat de manera estructural.
- La idea que **la família tradicional és la base fonamental de la nació**, i que els drets reproductius (dret a l'avortament) i l'autonomia dels individus són secundaris respecte a la reproducció nacional.
- Considera que **les dones són corruptes** en el pla moral i poderoses en el terreny polític, i tracten de **controlar als homes** mitjançant la ideologia feminista o la seducció sexual.
- Por irracional a **l'islam** o als musulmans.
- La idea que les persones es divideixen en **grups biològics (races)** disposades en un ordre jeràrquic.

3.2.

Campanyes electorals

- a. Descriu, amb l'ajut dels conceptes anteriors, un dels spots de campanya de partits de dreta radical populista europeus: El "Protege Madrid" de Vox (Espanya, 2021), "Marine 2017" (França, 2017) de Rassemblement National, AfD (Alemanya, 2017) o "Atrévete por Chile" del Partit Republicà (Chile, 2021).
- b. En grup, analitzeu els quatre discursos i feu una llista dels **missatges que tenen en comú**.
- c. En grup, analitzeu les **diferències** entre els quatre spots electorals: quin aspecte creieu que prioritza cada un (seguretat, família tradicional, nacionalisme...)?
- d. En tots els spots es fa esment de la "llibertat". Què creieu que vol dir aquest terme per la ultradreta? Parlen de llibertat, però la llibertat de qui? El psicòleg Eduardo Sánchez⁸ sosté que darrera el crit de "llibertat" s'hi amaga una de les creences neoliberals més fonamentals: el rebuig de tot projecte col·lectiu, de qualsevol acció solidària i de tota forma de comunitat. Penseu en alguna situació concreta en què una acció col·lectiva xoqui amb una llibertat individual i feu un debat.

8
Sánchez Gatell,
Eduardo. (2020, 21
de maig). "¿Qué dice
la derecha cuando
dice "libertad"? La
democracia vaciada."
Nueva Tribuna.
Disponible [aquí](#).

Activitat 4

El gènere i les subcultures d'ultradreta

Llegeix la vuitena de les dotze tesis sobre la quarta onada de la ultradreta⁹, “La ultraderecha es un fenómeno con un claro componente de género”, i respon a les preguntes que trobaràs a continuació.

⁹
Mudde, Cas. *Op.cit.*,
pp.226-227.

—

“Como ocurre con todos los fenómenos políticos, **la ultraderecha tiene un componente de género** que se manifiesta en un sentido complejo y polifacético. La mayoría de los grupos ultraderechistas son **sexistas ambivalentes**, lo que quiere decir que combinan aspectos de **sexismo benévolo y hostil**. Aun cuando pongan a “sus” mujeres en un pedestal, tratan con virulenta hostilidad a aquellas otras que no se ajustan a las normas del sexismo benévolo (en lo relativo a la reproducción o la sexualidad) o del nativismo/racismo (por ejemplo, cuando se relacionan con parejas que no son de su cultura o su “raza”). Asimismo, aunque predominan ciertas interpretaciones más tradicionales de la masculinidad (en las que se espera de los hombres que actúen como protectores fuertes de las débiles mujeres) **existe también una masculinidad tóxica que paga la frustración mental y sexual con aquellas mujeres consideradas independientes y “dogmáticas”** y que destaca cada vez más, sobre todo dentro del ámbito de las comunidades ultraderechistas en las redes y otras relacionadas (como las de los *incels* y las de la *manosfera*). La masculinidad tóxica también ha convertido a las mujeres en el principal blanco de cierta violencia política de signo ultraderechista.

Casi todos los grupos de ultraderecha comparten las tesis del **familismo**, para el que **las mujeres son, ante todo, madres**, y como tales, esenciales para la supervivencia de la nación/raza. Aparte de eso, las normas de género ultraderechistas están principalmente determinadas por la cultura. Casi todos los grupos de ultraderecha son los que suscriben normas más tradicionales en materia de género

dentro de sus propios contextos culturales nacionales respectivos. (...). **La propaganda de la ultraderecha está plagada de feminacionalismo: es decir, del uso de las mujeres y los argumentos feministas (como el de la igualdad de género) al servicio del nativismo y, en particular, de la islamofobia.** A las mujeres (y a las niñas) se las caracteriza como personas vulnerables que viven bajo la amenaza de los “foráneos” (nacionales del propio país o extranjeros) y dependen de la protección de “sus” (masculinos) hombres. Solo dentro del contexto de la islamofobia vemos a las formaciones ultraderechistas defender la igualdad de género y los derechos de las mujeres, pues, de ese modo, contraponen un “Occidente” igualitario con un “islam” misógino”.

—

Preguntes:

1. Quina relació estableix l'autor entre la dreta radical populista i el sexisme?
2. Com defineix el sexisme benèvol i hostil? Com es relacionen els dos sexismes entre ells?
3. Mudde destaca la importància creixent de la **masculinitat tòxica**, particularment a les xarxes socials, que sovintegen sobretot la gent jove. En aquest context fa referència a una subcultura misògina d'ultradreta, els **incels**¹⁰, abreviatura de “cèlibes involuntaris”.
 - a. Què saps d'aquest fenomen?
 - b. Pots identificar en el contingut digital que consumeixes (YouTube, TikTok, Instagram) “influencers” o productors de contingut que fomentin la masculinitat tòxica i la misogínia d'ultradreta?

10

Segons la filòsofa Amia Srinivasan, el terme 'incel' podria aplicar-se tant a homes com a dones, tot i que a la pràctica serveix per a referir-se a “tot home convençut que el sexe li és degut, i furiós amb les dones que el priven d'ell.” Veure: Srinivasan, Amia. *El derecho al sexo*. Barcelona: Anagrama, p.129.

Bibliografia

Sobre Cas Mudde:

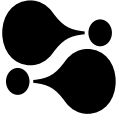
- Ramírez, María. “Cas Mudde: “Hemos permitido que la extrema derecha determine de qué hablamos y cómo hablamos de ello”. *Eldiario.es*. 27/02/2021.
- Fernández-Vilas, Enrique. “El “Populist Zeitgeist”: Un Acercamiento a Cas Mudde y la Derecha Radical Populista”. *Revista de Estudios Globales*. Noviembre-Diciembre 2/2022, pp.107-120.

Sobre la ultradreta:

- Barragán, Carlos. ‘*El arte de la guerra*’ contra la ultraderecha: “Si presumes de superioridad moral, pierdes”. *El Confidencial*. (17/11/2019). Disponible [en línea](#).
- Emcke, Carolin. *Contra el odio*. Madrid: Taurus, 2018.
- Wodack, Ruth. *The Politics of Fear: What Right-Wing Populist Discourses Mean*. Sage: 2015.

Gènere i ultradreta:

- Bates, Laura. *Los hombres que odian a las mujeres. Incels, artistas de la seducción y otras subculturas misóginas online*. Madrid: Capitán Swing, 2022.
- Bates, Laura. (2021, 17 d’agost). “The incel movement is a form of extremism and it cannot be ignored any longer”. *The Guardian*. Disponible [en línea](#).
- Kimmel, Michael. *Hombres (blancos) cabreados. La masculinidad al final de una era*. Madrid: Barlin Libros, 2019.
- Srinivasan, Amia. *El derecho al sexo. Feminismo en el siglo XXI*. Barcelona: Anagrama, 2022.

Sobre els conceptes de nació, ètnia i raça:

- Balibar, Étienne y Wallerstein, Immanuel. *Raza, Nación, Clase. Las identidades ambiguas*. Madrid: Dirección Única, 2018.
- Hall, Stuart. *El triángulo funesto. Raza, etnia, nación*. Madrid: Traficantes de Sueños, 2020. Disponible per descarregar [en línia](#).

